lingen van Kuyper, ook onder de verst verwijderde, de onderscheiding van daareven, *als ware ze vanzelfsprekend*, is gebruikt en aan hun andere beschouwingen ten grondslag gelegd. Geen wonder; in Kuyper's werk treft men ze onophoudelijk aan. In oudere en jongere geschriften. In rede en boek. In politieke en andere verhandelingen. Het één, zoo heette het daarin, kwam op (over dat „opkomen" straks, als wij spreken over het „progressieve" element in de gemeene gratie) het één kwam op uit de particuliere, het andere uit de gemeene gratie. De ééne instelling stond op dit, de andere op dàt „terrein". Tot voor zeer kort heeft de tweedeeling der terreinen voor velen de kracht van een „gangbare leering" gehad; we *achten het zelfs zéker*, dat er in 1936 onder de leden der synode verscheidene zijn geweest, die, sprekende over *„gangbare leeringen"*, *waarvan afgeweken wordt, óók hebben gedacht aan de „gangbare" leering* van het bestaan van een *„terrein"* der algemeene èn een „terrein" der bijzondere genade, van welke gangbare leering nu werkelijk „óók al" door sommige nieuweren verklaard werd, dat ze niet deugde.

We zouden het zóó durven zeggen: de opvatting van het bestaan van een *„terrein"* van *gemeene* tegenover een *„terrein"* der *particuliere* genade, heeft bij het volk, maar ook bij zijn leiders, in theologische, maar ook in politieke, en onderwijskringen misschien nog veel sterker op een „leering" geleken, dan b.v. de opvatting, aangeduid met den naam: „veronderstelde wedergeboorte".

Het bepaald opvallende van zulk een gewenningsleuze omtrent *twee terreinen*, was dan ook één der redenen, waarom met kracht juist dáártegen, wij gelooven volkomen terecht, bezwaar gerezen is. Een bezwaar, dat ter dege behoort tot den gedachtenschat van „nieuwere opvattingen".

Nu komt het echter nog al eens voor, dat als deze nieuwere opvattingen haar resultaten aanbieden, sommige van haar opponenten *juist die punten*, die naar de eenvoudige meening der voorstanders duidelijk voor zichzelf spreken *„uitschakelen"*, als niet van groote beteekenis. Soms ook wordt hun tegengevoerd: ge zègt nu wel, dat de oudere opvatting beweerde, wat ge *haar in de schoenen schuift, maar: is dat wel juist?* En dan komt de vrager vaak voor den dag met een aanhaling uit één der geschriften van een bestreden auteur, waarin hij inderdaad een anderen kant uitging.

Zoo is het ook gegaan met de terreinen-leer.

Daar zit iets goeds in. Het illustreert wat we zeiden: er loopen niet zoozeer bij Kuyper's leeringen als in zijn werk vaak divergeerende lijnen, die, als we niet op de gangbare meeningen der volgelingen, doch op haar auteur teruggaan, elkaar inderdaad blijken te *weerspreken*.

In *dit* geval hebben we ook dr V. Hepp aan onze zijde, *althans in zóóver*, dat ook hij het bestaan van een gangbare *leering* in dezen ontkent. Dr Hepp vraagt zich in één zijner brochures zelfs verwonderd af, wie toch wel voor die twee-terreinenleer aansprakelijk is, en meent: Kuyper zeker niet.

Nu kan niemand zijn ontgaan, dat Dr A. Kuyper (G. G. III, 302) toch werkelijk met zóóveel woorden poneert, dat (nog wel) de *„belijdenis"* der Gemeene Gratie de waarheid stelt, dat er *(zelfs) drieërlei terrein* in het leven is: 1e het *terrein* van zonde en misdaad (de wereld, die in het booze ligt); 2e daartegenover het heilige *terrein* van het kerkelijk leven; 3e *daartusschenin* het *terrein* der Gemeene Gratie. Ja, van *vier* terreinen spreekt Kuyper ergens (II, 680/1):

a) het *terrein* der gemeene gratie, dat nog geen invloed van de particuliere genade onderging;

b) het *terrein* van de „institutaire" kerk, die als zoodanig geheel en uitsluitend uit de particuliere genade opkomt;

c) een *terrein* der gemeene gratie, dat beschenen wordt met het licht van den kandelaar der particuliere genade;

d) een *terrein* der particuliere genade, dat de gegevens der gemeene gratie aan zich dienstbaar heeft gemaakt.

Met name ook zijn andere geschriften bevatten, in hun korter en dus puntiger betoogtrant beweringen inzake twee terreinen, waarop dan verschillende instellingen opkwamen en bloeiden. Suggesties te over dus voor een „terreinen-leer". In de „Gem. Gr." spreekt hij dan ook (t.a.p.) van *„deelen"* der terreinen, en *loochent de inlijving van het ééne bij het andere.*

Niettemin heeft dr V. Hepp nadrukkelijk ontkend, dat er zoo iets als een terreinen-leer uit Kuyper's „Gemeene Gratie" te deduceeren viel. Hij voert daartoe één uitspraak van Kuyper aan, die dan ook werkelijk sprekend is en weer een heel anderen kant uitgaat. Men zou die ééne uitspraak wel van nog andere kunnen doen vergezellen.

Maar juist de mogelijkheid van zóó iets was voor het besef van vele jongeren bewijs, dat zij, tegen Kuyper's overigens invloedrijke uitspraken ter éénèr zijde ingaande, daarmee nog geen werkelijke *leering* van Kuyper aantastten. Zij wisten, dat ze, door tijdig te spreken, een reeds *bijna* gangbare leering inzake de terreinen van particuliere en algemeene genade moesten helpen *verhinderen* tot een *werkelijke* leering zich vast te zetten. Kuyper's eigen in andere richting voerende uitspraken (b.v. II, 632/4) heffen den vinger waarschuwend op. Ze helpen ons duidelijk maken, dat zèlfs sterk opvallende, ja in leidraden voor de jeugd doorgegeven grondgedachten uit Kuyper's oeuvre daarom nog niet als gangbare *leering* mogen worden aangemerkt.

* * *

(Wordt vervolgd)

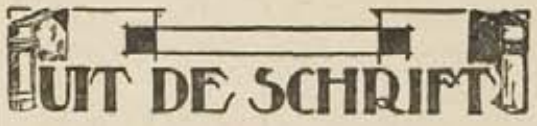

DE MACHT VAN DE ONGEWAPENDEN, DIE GEHOORZAAM WAREN.

Gaat henen; zie, Ik zend u als lammeren in het midden der wolven. Luc. 10 : 3.
En Hij zeide tot hen: Ik zag den Satan als een bliksem uit den hemel vallen. Luc. 10 : 18.

Het Koninkrijk der Hemelen, dat in Jezus Christus naar deze wereld gekomen is, is ook aangekondigd door de zeventig discipelen, die twee aan twee worden uitgezonden door het Joodsche land.

De Koning laat allerwegen weten, dat Zijn rijk in strijd is met het rijk der duisternis, en dat Hij in plaats van verdrukking en rechtsverkrachting en oorlog, zal brengen opening der gevangenis, gerechtigheid en vrede.

Maar het betreft hier een rijk, dat niet van deze wereld is.

De zeventig, die het land doortrekken, zijn in hun uitrusting althans, geen vertegenwoordigers van een schitterenden blinkenden koning. Ze vormen geen gevaar voor andere rijken der aarde. Zij zijn in den meest volmaakten zin weerloos en van alle kanten kwetsbaar. Geld hebben zij niet bij zich, reisbenoodigdheden ontbreken hen. Ze mogen het ook niet hebben. De Koning, die hen zond, heeft het uitdrukkelijk verboden. „Gaat heen, zie Ik zend u als lammeren in het midden der wolven". Er is geen kans voor hen, dat zij met hun boodschap zullen slagen in de wereld, die in den greep van den Booze ligt. Het is de grootste dwaasheid, die zich denken laat! Ze staan kansloos als lammeren in een kring van opdringende wilde dieren. Waarlijk, van zoo'n koninkrijk kan men alleen zeggen, dat het niet van deze wereld is. Het komt niet met uiterlijk gelaat. Men zal niet zeggen: „Zie hier en zie daar"! Deze koning komt als Vredevorst. In Zijn wapenschild prijkt geen leeuw met een pijlenbundel, ook geen adelaar, die zijn prooi in de klauwen heeft, maar een lam. Deze Koning is zeer zachtmoedig, en maakt geen gedruisch en roept niet op de straten. Het gekrookte riet verbreekt Hij niet en de rookende vlaswiek bluscht Hij niet uit. Hij zegt: „Predikt het koninkrijk Gods. En in wat huis gij zult ingaan, zegt eerst: Vrede zij dezen huize! En in wat stad gij zult ingaan, geneest de kranken, die daarin zijn, en zegt tot hen: „Het koninkrijk Gods is nabij u gekomen".

En nu kan men zeggen, dat deze gezanten ook met gericht komen. Maar is die gerichtsvoltrekking van beteekenis in een wereld, die alleen maar zwicht voor geweld? Zij doen dan, blijkens den tekst niets anders dan preeken. Ze zeggen, tot de stad, waar zij niet ontvangen worden: „Ook het stof, dat uit uwe stad aan ons kleeft, schudden wij af op ulieden". Dat wil zeggen: we snijden alle gemeenschap met u af. Het koninkrijk is tot u gekomen, maar gij staat daarbuiten. Welnu, is dat niet het machteloos gebaar van een, die uit de verte dreigt met een oordeel, dat komen zal, maar die onmachtig is het oordeel werkelijk te brengen, het waarlijk in te dragen in de wereld? En kan een koninkrijk, dat onmachtig is, om de daad te stellen in het heden, de wereld overwinnen met een speculatie op de toekomst?

De wereld is in den greep van den Satan. Ze is tot stikkens toe geladen met ongerechtigheid en onwaarachtigheid en doodelijken haat. Ze is vol macht en grootheidswaan, die de herauten straks dood zullen slaan op de straten. Het zijn dan toch maar dwaze herauten, die daar tegenover niets anders weten te zetten dan zegenende handen en een preek of één soort banformulier. En laat ze straks nog jubelend terugkeeren, nog even verder, en ze zullen hun boodschap betalen met hun leven. Straks liggen ze uiteen gereten en verscheurd temidden der wolven.

Als slachtschapen.

Maar dat ongewapende koninkrijk wordt juist zóó in zijn weerloosheid, het oordeel der wereld.

Wie profetisch ziet, ontwaart in die herauten geen weerloosheid, maar ziet ze in de kracht van Elia beschikken over het vuur van den hemel. Zij halen den Satan van zijn verheven troon.

Want als die zeventig terugkeeren, dan zegt Christus: Ik zag Satan als een bliksem uit den hemel vallen. Ik zag: blijkens den Griekschen tekst kan dat hier niet anders beteekenen dan een voortdurend zien, een steeds-maar-weerdoor-zien. Christus zag voortdurend, telkens weer als zijn dienaren op aarde iets verrichtten, een zegen uitspraken of een mensch beter maakten, dat Satan viel. In hun zachte gebaar van opgeheven handen werkte zich uit de vrede van het koninkrijk Gods. In hun woorden kwam het koninkrijk der hemelen mee, en werd inderdaad het rijk van den booze vernietigd. Hun daden en woorden schénen slechts machteloos, ze waren in werkelijkheid geladen met de energieën van den jongsten dag, die de sterren van den hemel werpt en de zon verduisteren doet.

Het profetisch oog van den Christus ziet, dat dezelfde krachten, die in het eindgericht den satan werpen in den poel van vuur en sulfer dat diezelfde krachten en energieën werken in de woorden van die zeventig, hetzij ten vloek hetzij ten zegen. En zoo zullen wij nooit de resultaten van de prediking uitsluitend verleggen naar de toekomst. Als de Satanische machten in het eindgericht plotseling ineenstorten, dan zal dat de uitwerking zijn van wat er toen en nu gewerkt is door de eenvoudige gehoorzame prediking van het Woord. Wie profetisch schouwt, ziet een groote lijn loopen, van wat daar gebeurde in de vlekken en steden van den Jordaan over een kerkdienst anno 1945 naar het eindgericht over den Satan.

En in dat alles werken dezelfde krachten, de krachten van Jezus Christus, Die een val en een opstanding is, de menschen ten hemel voert en naar het eeuwige vuur. Door die krachten kon Hij, volkomen ontledigd, als een Lam ter slachting geleid, omringd door varren en stieren en honden van Ps. 22, in die ontlediging Satan den kop verpletteren. Daar op Golgotha, is de ontraadseling van het geheim van het Lam tusschen de wolven, zonder geld, zonder kleeding, zonder drank en voedsel, niemand groetend op den weg dan zijn God, en die juist zóó den Satan definitief vernietigt en den genadeslag toebrengt.

Die Christus is tenslotte ook de ontraadseling van het geheim van dat machtig effect van de prediking der apostelen, die in de Satanische wereld de Kerk hebben geplant. Ongewapend en weerloos gingen ze de wereld in, hebben het offensief geopend door den Naam van Christus uit te roepen over de volkeren en het is dynamiet geweest onder de poorten der hel.

Wij moeten geloof hebben en een onverwoestbaar vertrouwen in de prediking van het Woord van de Kerk in de wereld.

Dat Woord doet wat. Dat Woord heeft effect. Dat Woord brengt genade aan. Dat Woord draagt gericht naar de menschen.